

TAMPEREEN AMMATTIKORKEAKOULU
Tampere University of Applied Sciences

ETSIVÄN TYÖOTTEEN MENTELMÄT NUORTEN PALVELUISSA

Jaana Männikkö

Artikkeli
Maaliskuu 2010
Sosiaali- ja terveysalan kehittämisen ja
johtamisen koulutusohjelma
Ylempi amk-tutkinto
Tampereen ammattikorkeakoulu

Etsivän työtteen etsiminen

Nuorten työpajaan liittyvä etsivä työparitoiminta on suhteellisen uutta. Vuonna 2008 toiminta käynnistyi 54 hankkeen ja 122 työntekijän voimin. Seuraavana vuonna valtion apua myönnettiin jo 63:lle hankkeelle. Etsivän työparin toiminta on rakentunut paikallisista tarpeista käsin eikä toiminnalle ole annettu tarkkoja raameja. Etsivän työparitoiminnan myötä yhä useampaa työntekijää ympäri maan askarruttavat kysymykset etsivän työn lähtökohdista, menetelmistä ja tavoitteista. Eri paikkakunnilla pohditaan ratkaisuja samoihin pulmiin apua tarvitsevien nuorten löytämisestä ja tavoittamisesta, oikeisiin palveluihin ohjaamisesta ja saattamisesta, moniammatillisen yhteistyön mahdollisuuksista, vaihtolokysymyksistä ja niin edelleen.

Tässä artikkelissa kuvattavan tutkimuksen *Etsivää työtettä etsimässä – Kehittämistoimintaa nuorten palveluverkostossa* aihe on osittain syntynyt samasta tarpeesta selkiyttää etsivän työn toimintakenttää ja vahvistaa etsivään työhön liittyvien menetelmien käyttöä nuorille tarkoitetuissa palveluissa. Tutkimus kytkeytyy moniammatillisella työpariverkostolla (nuoriso-, opetus-, sosiaalipalvelut, nuorten työpaja, työhallinto, toisen asteen koulutuksen järjestäjä sekä seurakunta) toteutettuun Etsivän työn hankkeeseen, joka käynnistyi Lempäälän kunnassa elokuussa 2008. Hankkeen aikana kehitettiin yhdessä verkoston jäsenten kanssa etsivää työtettä osana työntekijöiden työnkuvaa. Etsivän työn hankkeessa ryhdyttiin puhumaan etsivän työn sijaan etsivästä työtteestä. Etsivän työtteen ideologia perustuu ammatillisen etsivän työn perinteelle, jossa yhdistyy nuorten tavoittaminen sekä ammattikuntien välinen yhteistyö. Etsivässä työtteessä kyse ei kuitenkaan ole vain perinteisestä etsivän työn tekemisestä kentällä vaan jokaisen työntekijän omaan ohjaustyöhön soveltuvasta työmenetelmästä. Etsivän työtteen ajatellaan olevan yksi osa jokaisen työntekijän ammatillista työkalupakkia. Kehittämistoiminnan tavoitteena oli nuorten palveluverkostoihin sopivan etsivän työtteen mallintaminen. Etsivä työote sisältyisi eri tahojen toimintaan sekä palvelujärjestelmien rakenteisiin.

Toimintatutkimuksellinen lähestymistapa kytkee tutkimuksen osaksi toiminnan kehittämistä. Toimintatutkimuksessa mukana olevat henkilöt pyrkivät parantamaan omia toimintatapojaan kehittämällä toimivampia ja tehokkaampia menetelmiä ja välineitä käytännön toiminnan toteuttamiseen ja kehittämiseen. Tutkimuksen tarkoituksena oli

mallintaa etsivän työotteen menetelmiä sekä tuottaa tietoa keinoista, joilla nuorten palveluverkoston toimintaa voidaan parantaa.

Etsivän työotteen menetelmät

Etsivän työotteen menetelmissä on kyse toimista, joilla työntekijät ja palvelut tulevat lähemmäksi nuorta ja hänen arkea. Palvelut kurottautuvat kohti nuorta, joka tarvitsee tukea ja apua mutta ei ole tarvitsemaansa palvelua syystä tai toisesta saanut. Taustalla vaikuttaa näkemys, että palveluita on annettava apua tarvitseville ihmisille, osasivat he itse löytää palvelujen piiriin tai ei. Ihmiset ovat samanarvoisia asemastaan tai ongelmistaan huolimatta. Etsivä työote koskettaa siis laajalti kaikkia yhteiskunnan tarjoamien palvelujen piirissä toimijoita. Yhteenveto etsivän työotteen menetelmistä esitetään liitteessä 1.

Tutkimuksen tuloksena etsivän työotteen menetelmät voidaan jakaa kolmeen osaan:

- 1) Nuoren tavoittaminen: yhteys nuoreen, toiminnan näkyvyys ja palvelujen saavutettavuus
- 2) Yhteistyön tekeminen: palveluverkostojen tuntemus ja ohjausyhteistyö
- 3) Toiminnan kehittäminen: palvelujen ja osaamisen kehittäminen

Nuoren tavoittamisella tarkoitetaan kaikkia niitä käytettävissä olevia keinoja, joilla nuori voidaan löytää, saavuttaa ja kohdata. Kontaktin luominen nuoreen on ensisijaista. *Yhteys nuoreen* voidaan saada aikaiseksi soittamalla, tekstiviestillä tai vaikka Internetin sosiaalisten yhteisöjen kautta. Nuorta voidaan tavoitella nuoren lähipiiriin, muun palveluverkoston tai työhön luotujen toimintakäytäntöjen avulla. Nuoria pyritään tavoittamaan menemällä sinne missä nuoret ovat eli jalkautumalla nuorten toiminta- ja elinympäristöön oli se sitten koti, koulu, nuorisotalo tai jokin muu julkinen paikka. Nuoria voidaan etsiä ja pyrkiä tavoittamaan eri toimijoiden, toiminnan ja palveluiden kautta. Oman palvelun ja *toiminnan näkyvyys* on yksi keino tavoittaa nuoria. Toiminnan markkinointi ja tiedottaminen eri keinoin sekä työntekijän läsnäolo ja näkyminen nuorten arjessa edistävät nuorten tavoittamista. *Palvelujen saavutettavuuteen* liittyy pyrkimys palvelukynnyksen madaltamisesta. Toimimalla asiakaslähtöisesti otetaan huomioon rajoituksia tai pelkoja, joita nuorella voi olla esimerkiksi viranomaisasiointissa. Palvelua tarjottaessa kuullaan nuorta ja otetaan huomioon nuoren oma näkemys tilanteestaan. Palvelun ja toiminnan

rakentaminen nuoria kiinnostavaksi sekä nuoren kokemus hyvästä palvelusta edistävät myös muiden nuorten palveluihin saapumista ja kiinnittymistä. Palvelun ja oman työn resurssit vaikuttavat tarjolla olevan palvelun määrään ja sen saavutettavuuteen. Usein resursseja ja palveluita on rajallinen määrä tarjolla. Tällöin työntekijällä on kaksi vaihtoehtoa, joko rajan vetäminen tai joustaminen. Työajan venyttäminen ei kuitenkaan ole ratkaisu palveluiden saatavuuteen vaan toiminta tulee resursoida ja organisoida tarvetta vastaavaksi.

Yhteistyön tekeminen sisältää niin eri *palvelujen ja toimijoiden tuntemisen* kuin *verkostoitumisen ja ohjausyhteistyön tekemisen* muiden toimijoiden kanssa. Yhteistyön tekemisessä korostuvat oma aktiivinen toiminta, avoin vuorovaikutus sekä kiinnostus muita toimijoita ja palveluita kohtaan. Osallistumalla verkostoihin, tiedottamalla omasta palvelusta sekä hankkimalla tietoa muista toimijoista luodaan pohjaa monialaiselle verkostoitumiselle. Henkilökohtaisten kontaktien luominen, yhteydenpito toisiin toimijoihin sekä avoimet vuorovaikutus- ja yhteistyösuhteet ovat merkityksellisiä yhteistyön kannalta. Säännöllinen yhteydenpito, rakentava tiedon välittäminen sekä muiden osapuolten konsultointi ovat keinoja yhteistyön toteutumiselle. Konsultointi voi olla keskustelua huolen puheeksi ottamisesta tai niistä tilanteista joissa itse voi olla muiden toimijoiden apuna ja tukena. Informointi oman työn sisällöstä ja toimintatavoista on myös osa konsultointia. Tiedon välittämisellä pidetään muut toimijat ajan tasalla omasta palvelusta, yhteisen asiakkaan tilanteesta tai informoimaan ohjaussuunnitelmista.

Monialaisen yhteistyön tekeminen on luonteva ja keskeinen osa nuorille tarkoitettujen palveluiden toteuttamista. Työntekijä hyödyntää palveluverkoston tuntemustaan ja yhteistyösuhteitaan. Hän tekee ohjausyhteistyötä vuorovaikutuksessa muiden toimijoiden kanssa. Ei työskennellä vain yksin nuoren kanssa vaan nuoren tilanteesta ja lähtökohdista käsin kootaan tarvittava monialainen palvelu- ja tukiverkosto. Yhteistyötä tehdään niin ammattilaisten verkostojen kuin nuoren lähiverkoston kanssa. Yhteistyön tekemiseen liittyy myös yhdessä sovitut työskentelytavat ja toimintamallit. Sopimusten avulla selkiytetään toimintaa ja kukin toimija tietää oman roolinsa ja tehtävänsä nuoren verkostossa. Sopimusten avulla vahvistetaan myös yhteistyötä. Toiminta on sujuvampaa kuin asioista on yhdessä sovittu. Nuoren tavoittamisen ja palveluverkostojen kokoamisen lisäksi työntekijä varmistaa, että nuori ohjautuu eteenpäin ja saa tarvitsemansa palvelut. Työntekijä järjestää jatko-ohjauksen, huolehtii saattaenvaihdosta palveluiden

nivelvaiheessa sekä sopii seurantakäytännöistä toisen toimijoiden kanssa. Saattaen vaihdolla tarkoitetaan, että työntekijä ei vain anna puhelinnumeroita tai osoitteita, vaan ohjaa ja tukee nuorta siirtymävaiheessa. Näin edesautetaan seuraavaan palveluihin ohjautumista ja tuetaan nuoren kiinnittymistä uuteen palveluun. On huomioitava, että nuoren tilanne voi hetkessä muuttua ja nuori voi tarvita uudelleen annettua palvelua ja ohjausta. Sekä nuoren tilanteen seuranta oman palvelun jälkeen että yhteyden pito ja informointi nuoren tilanteesta palveluiden välillä ovat tärkeitä tekijöitä yhtenäisen palveluketjun muodostumiselle.

Etsivää työtettä käyttävä työntekijä on oman työnsä kehittäjä. Palvelutarpeista, nuorten tilanteesta ja palvelujen välisestä toiminnasta saatu tieto analysoidaan ja palautetaan takaisin omaan työhön yrityksenä parantaa toimintaa. Toiminnan kehittäminen tähtää aina johonkin parempaan tai toimivampaan käytäntöön oli sitten kyseessä palvelujen sisältö, laatu, määrä tai oma ammatillinen osaaminen. Tällöin toiminnan kehittämistarpeet kohdistuvat sekä palveluihin että omaan osaamiseen. Reflektointi, kriittinen tarkastelu ja säännöllinen arviointi sisältyvät toiminnan kehittämisen. Palvelujen ja osaamisen kehittämisellä pyritään vastaamaan asiakkaiden palvelutarpeeseen ja huomioimaan myös yhteiskunnallinen kehitys. Tarkoituksena on varmistaa, että palvelut ja osaaminen vastaavat sen hetkistä ja myös tulevaa tarvetta. Huomiota kiinnitetään palvelujen oikea-aikaisuuteen, kohderyhmään, monipuolisuuteen sekä palvelujen saatavuuteen. Palveluiden laatua ja toimivuutta arvioitaessa tulee kiinnittää huomiota resursseihin, palvelurakenteisiin, toimintajärjestelmiin sekä koko organisaatioon.

Etsivän työtteen käyttäjä on aktiivinen toimija ja aloitteiden tekijä. Hän tuo esille nuorten tarpeita ja pyrkii toiminnan kehittämisellä vaikuttamaan vallitsevaan tilanteeseen. Vaikuttaminen voi tapahtua myös nuorten lähiympäristössä toimivien henkilöiden kautta. He voivat tehdä omalla toimialallaan aloitteita nuorten hyväksi. Etsivää työtettä toteuttava työntekijä on kiinnostunut uudistamaan osaamistaan sekä pysymään ajan tasalla yhteiskunnallisista ja ammatillisista trendeistä ja muutoksista. Oman toiminnan ja kokemusten laajempi tarkastelu eri teorioiden valossa antaa tukea, auttaa ymmärtämään ja jäsentämään omaa työtään. Omista mahdollisuuksista, rajoitteista, asenteista ja arvoista tietoiseksi tuleminen ei ole pelkästään asiakkaan etu vaan auttaa myös työntekijää ymmärtämään omia toimintatapojaan, reaktioitaan ja tunteitaan, jota asiakastyö voi hänessä aiheuttaa.

Etsivä työ(ote) palveluissa

Psykologi Haldis Hjort (1995) teoksessa *Etsivän työn psykologiaa* esittää Lietä 1981 mukailleen etsivälle kenttätyölle luonteenomaiset päätehtävät. Hjortin alkuperäisteos *Det oppsøkende arbeidets psykologi* (1988) on ensimmäisiä etsivän työn perusteoksia, jossa kerrotaan Norjassa toteutetusta etsivästä työstä ja sen menetelmistä sekä kuvataan etsivän työn filosofista ja teoreettista taustaa. Verratessa etsivän työtteen menetelmiä etsivän kenttätyön päätehtäviin (taulukko 1) on niistä löydettävissä useita yhtymäkohtia. Tutkimus etsivän työtteen menetelmistä osoittaa, että nuorten kanssa toimivat työntekijät käyttävät runsaasti etsivälle työlle tyypillisiä menetelmiä eli toteuttavat etsivää työtettä. Useissa palveluissa työtä tehdään etsivän työn metodien, lähtökohtien, tavoitteiden sekä eettisten toimintaperiaatteiden pohjalta vaikka toimintatapaa ei välttämättä mielletä etsiväksi työksi. Tämä johtunee siitä, että etsivä työ on saanut niin vahvan leiman kenttätyön menetelmänä. Työtä nuorten kanssa kuitenkin tehdään etsivän työn metodeita mukailleen joko tämä seikka tiedostaen tai tiedostamatta.

TAULUKKO 1. Etsivän työtteen menetelmät sekä etsivän kenttätyön päätehtävät

ETSIVÄN TYÖOTTEEN MENETELMÄT	ETSIVÄN KENTTÄTYÖN PÄÄTEHTÄVÄT
<ul style="list-style-type: none">Nuoren tavoittaminen (yhteys nuoreen, toiminnan näkyvyys, palveluiden saavutettavuus)Yhteistyön tekeminen (palveluverkoston tuntemus, ohjausyhteistyö)Toiminnan kehittäminen (palvelut ja osaaminen)	<ul style="list-style-type: none">Apua tarvitsevien nuorten etsiminenKontaktin solmiminenNuoren motivointi palveluunVälittää ja tukea nuori palveluihinOpettaa nuorta hyödyntämään palveluitaEhkäistä ongelmien kehittymistä ympäristöön vaikuttavilla toimillaKoota ja välittää tietoa nuoren elinoloista viranomaisille ja päättäjille

Nuorille tarkoitettujen palveluiden piirissä tehtävästä työstä ryhdyttiin käyttämään etsivän työn sijaan käsitettä etsivä työote. Perustelu tälle on juuri siinä, että kuka tahansa, millaisessa ihmissuhdetyössä tai palveluammattissa tahansa voi käyttää etsivän työtteen menetelmiä. Työntekijän ei tarvitse mieltää itseään etsivän kenttätyön ammattilaiseksi, joka lähtee kadulle etsimään huono-osaisia ja syrjäytyneitä nuoria. Käytettävissä on monia muita tapoja tavoittaa apua tarvitsevia nuoria. Heitä voidaan etsiä oman palvelun sisältä, palveluverkostoista, muiden asiakkaiden ja toimijoiden kautta jne. Etsiminen voi

yksinkertaisimmillaan olla palvelun tuomista nuorten arkeen, olemalla läsnä ja näkyvä toimija nuorten keskuudessa. Tämä edellyttää aktiivista tiedottamista, työhuoneesta ulos lähtemistä ja ”naamansa näyttämistä”. Nuoria tuetaan käyttämään entistä enemmän palveluja tarjoamalla heille uusia toimintamuotoja sekä madaltamalla palvelukynnystä. Etsivän työotteen käyttö voidaan nähdä ehkäisevänä toimintana. Tällöin asioihin pyritään vaikuttamaan jo ennalta eikä vasta ongelmien ilmaannuttua.

Etsivän työotteen avulla ei pelkästään paranneta nuorten tavoittamista ja palveluiden piiriin pääsyä vaan sen käyttö edistää myös yhtenäisen palveluketjun syntymistä. Tässä asiassa palveluiden välisellä yhteistyöllä on merkittävä osuus. Tällöin palveluita toteutetaan yhteistyössä ja oma toiminta nähdään osana suurempaa palvelukokonaisuutta. Rajallisten resurssien yhdistäminen ja yhteistyö ohjauksessa hyödyttää niin nuorta kuin työntekijääkin. Yhteistyötä tarvitaan kun sektoroitunut palvelujärjestelmä ei pysty vastaamaan riittävän hyvin monia eri palveluita tarvitsevan asiakkaan tilanteeseen. Sektorirajat ylittävällä yhteistyöllä tavoitellaan kokonaisvaltaista asiakkaan kohtaamista ”viipaloidun” työtavan sijaan. Toimiakseen yhteistyö vaatii koordinoitua sekä sopimusten tekemistä. Sekä työntekijöiden kesken että eri hallinnonalojen välillä sovitaan muun muassa toimintatavoista ja tavoitteista, vastuuhenkilöistä sekä toiminta-aikataulusta. Sopimusten avulla sitoutetaan eri osapuolia yhteistyöhön jolloin yhteistyön tekeminen ei ole enää vain satunnaista ja työntekijäkohtaista.

Poikkihallinnollista yhteistyötä pidetään usein ihanteena ja välttämättömänä toimintana. Sitä tarjotaan itsestään selvänä ratkaisuna moniin haastaviin ongelmiin. Poikkihallinnollisesti toteutettava yhteistyö ei aina tarjoa vastinetta sille asetetuille odotuksille ja toiveille eikä se itsestään selvästi johda parempiin palveluihin. Moniammatillista yhteistyötä tarvitaan ennen kaikkea silloin kuin palvelutarpeet eivät tule ratkaistuksi sektoroituneesti. Toimintaa varten koottua verkostoa tulee yhdistää konkreettiset sisällöt ja yhteiset tavoitteet. Lisäksi verkoston rakenteiden sekä johtamistavan tulee olla toimintaa tukevia.

Haasteita etsivän työtteen käytössä

Etsivän työtteen menetelmien toteuttaminen tehostaa nuorten tavoittamista ja tukemista palveluihin, mutta kaikille ”löydetyille” nuorille ei aina ole riittävästi palveluja tarjolla. Omat resurssit ovat rajalliset ohjauksen antamiseksi eikä kaikille löydy sopivaa palvelua. Jokainen uusi löydetty, tavoitettu ja palveluun ohjattu nuori tarkoittaa myös lisätyötä jo kuormittavassa työtilanteessa. Työn tekemistä ja palvelun tuottamista ei ehkä ole resursoitu tai mitoitettu toteutettavaksi etsivän työtteen mukaisesti. Miksi siis innostua etsivän työtteen käytöstä, jos toiminta ei palvele kenenkään etua? Miksi etsiä ja tavoittaa lisää nuoria, jos on jonoja, byrokratiaa ja ”ei oota” tarjottavana? Tällainen tilanne nostaa esiin myös kysymyksen toiminnan eettisyydestä.

Nuorten tavoittaminen, yhteistyön tekeminen ja toiminnan kehittäminen vaatii niin työntekijän omaa ajallista ja henkistä panosta kuin myös organisaatiosta lähtöisin olevaa resursointia. Näiden puuttuessa tullaan tilanteeseen, jossa etsivän työtteen käyttäminen voidaan kokea ristiriitaisena ja vaikeana tilanteena. Toisaalla on tarve oman työn kehittämiseksi, toisaalla vallitsee resurssien puute uuden työtavan toteuttamiselle. Niin toiminnan kehittämisessä kuin etsivän työtteen menetelmien käytössä on hyvä muistaa, että parhaimmillaan ne kuuluvat luonnollisena osana ammatilliseen työskentelyyn. Työn kehittäminen ja työssä kehittyminen ovat pieniä muutoksia ja uudistuksia jokapäiväisessä työssä.

Nuorten syrjäytymisen ehkäisy

Yhteiskunnallinen tilanne kaksituhattaluvun toisen vuosikymmenen alussa tuntuu haastavan koko Suomen. Talouden ja työllisyyden kasvuun tavoitteet sekä kansakunnan eläköitymisen mukanaan tuomat paineet on pystyttävä ratkaisemaan demokraattisen hyvinvoinnin takaamiseksi kansalaisille. Taistelua nuorten ulkopuolisuutta ja syrjäytymistä vastaan näyttää siis ohjaavan ”ylevämmät” yhteiskunnalliset tavoitteet. Työntekijän on hyvä olla tietoinen näiden ”taustavoimien” ohjaavasta vaikutuksista omiin asenteisiin, valintoihin ja työssään tekemiinsä päätöksiin.

Ruohonjuuritasolla, siinä arkipäivässä, jossa työssään nuoria kohtaa, tuntuvat tavoitteet yksinkertaisimmille ja inhimillisimmille. Vaikka yhteiskunnan paineet häilyisivät uhkakuvina mielessä, on nuoren kanssa tässä ja nyt tilanteessa katsottavaa kokonaiskuvaa aivan toisessa mittakaavassa. Nuoren kanssa kuljetaan päivä kerrallaan ja katsotaan mihin se riittää. On hyvä muistaa, että jokaisella nuorella on yhteiskunnan taloudellisesta tilanteesta, työllisyysasteesta ja ikärakenteesta huolimatta subjektiivinen oikeus valita oma elämänpolku. Meidän, ihmissuhdetyötä tekevien ja palveluita tarjoavien ammattilaisten, tehtävä on auttaa ja tukea nuorta saavuttamaan oman näköisensä riittävä hyvinvointi ja onnellisuus. Ehkä sitä kautta on mahdollista saavuttamaa myös nämä yhteiskunnan ylevämmät tavoitteet nuorten syrjäytymisen ehkäisyssä.

Etsivän työtteen toteuttaminen ei näytä olevan pulmatonta eikä sen käyttö pelasta maailmaa. Se ei velvoita nuoria mihinkään eikä takaa parempaa elämää (tai edes palveluita). Sen nimissä ei voida pakottaa työntekijöitä asettumaan yhteen ja ainoaan kaavaan nuorten parissa tehtävässä työssä eikä sitä ole tarkoitettu vallan välineeksi resurssien perään kyseltäessä. Etsivän työtteen käyttö edellyttää yhtäläillä motivaatiota työntekijältä kuin palveluihin sitoutuminen edellyttää nuorelta. Se haastaa käyttämään luovuutta, olemaan rohkea ja astumaan ulos ”mukavuusalueelta”. Etsivän työtteen menetelmästä voi saada monipuolisen ja dynaamisen kumppanin, joka pitää käyttäjänsä vireessä.

LÄHTEET

Arnkil, T. Eriksson, E. & Arnkil, R. 2000. Palveluiden dialoginen kehittäminen kunnissa. Sektorikeskeisyydestä ja projektien kaaoksesta joustavaan verkostointiin. Stakes: Raportteja 253. Helsinki.

Auvinen-Tonrberg, O. 2008. On sinusta kiinni joudutko pataan vai pääsetkö juhlimaan leirinuotiolle. Narratiivinen tutkimus etsivän työn tekijöiden tarinoista työstään. Tampereen yliopisto. Sosiaalipolitiikan ja sosiaalityön laitos. Pro gradu –tutkielma. Tulostettu 1.2.2010 <http://tutkielmat.uta.fi/pdf/gradu02338.pdf>

Avustukset etsivään nuorisotyöhön 2009. Luettu 12.3.2010 http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Nuoriso/nuorisotyön_avustukset/TP_EtsivanTyönAmmattilaistenPalkkaus/myonnetyt/etsiva_nuorisotyö_2009.pdf
Etsivän työn hankehakemus 2008. Lempäälän kunta. Nuorisopalvelut.

Etsivä työparitoiminta, raportointi 2/2008. Nuorten työpajatoimintaan liittyvä etsivä työ. Opetusministeriön nuorisoyksikkö. Luettu 12.3.2010 http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Nuoriso/nuorisotyön_kohteet_ja_rahoitus/etsiva_nuorisotyö/liitteet/etsivatyöparitoiminta2008.pdf

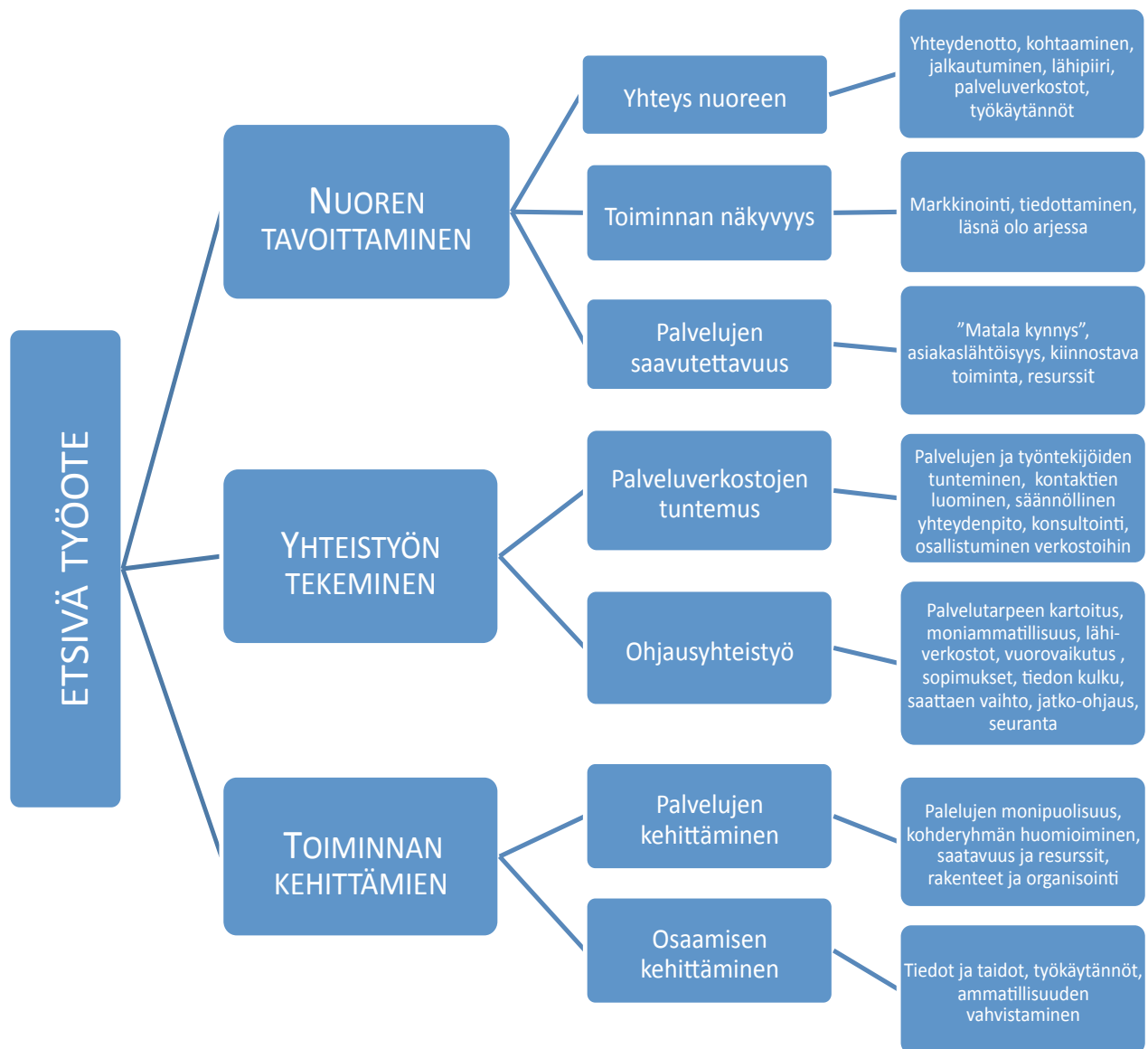
Hallituksen strategia-asiakirja 2007. Valtioneuvoston kanslian julkaisusarja 18/2007. Viitattu 20.7.2009

Heikkinen H.L.T., Huttunen, R. & Moilanen, P. (toim.) 1999. Siinä tutkija missä tekijä. Toimintatutkimuksen perusteita ja näköaloja. Juva: Atena kustannus.

Hjort, H. 1995. Etsivän työn psykologiaa. Alkuperäisteos: Det oppsökende arbeidet psykologi. Universitetsforelaget AS 1988. Suomen Nuorisoyhteistyö Allianssi ry.

Huhtajärvi, P. 2007. Ammatillinen etsivä työ. Teoksessa Hoikkala, T. & Sell, A. (toim.) Nuorisotyötä on tehtävä. Menetelmien perustat, rajat ja mahdollisuudet. Helsinki: Hakapaino, 446-451.

Määttä, M. 2007. Yhteinen verkosto? Tutkimus nuorten syrjäytymistä ehkäisevistä poikkihallinnollisista ryhmistä. Helsingin yliopisto. Sosiologian laitos. Tutkimuksia nro 252. Väitöskirja. Tulostettu 6.10.2008 <https://oa.doria.fi/bitstream/handle/10024/7063/yhteinen.pdf>

KUVIO 1. Yhteenvedo etsivän työotteen menetelmistä